

datum: 19 oktober 2022

Kaderdecreet Vlaamse Handhaving

Dit document is bestemd voor	Raad van Bestuur
Waarover gaat het?	Advies over voorontwerp “Kaderdecreet Vlaamse handhaving”
Gewenste beslissing	Ter goedkeuring
Aansluiting op strategische speerpunten VVSG	SD1 Volwaardige lokale autonomie en beleidsruimte
Traject	Bestuurlijke commissies 4. Kwaliteitsvolle Leefomgeving en 2. Veiligheid, beide op 21 september 2022 Dagelijks Bestuur 5 oktober 2022 Standpunt over GAS in de voorganger van dit decreet (brief 15 februari 2019)
Verantwoordelijke stafleden	Steven Verbanck
Belang voor de lokale besturen	Alleen relevant als sectoren waarin de gemeenten handhavingstaken opnemen, voor handhaving verwijzen naar dit kaderdecreet.

Samenvatting standpunt

We verwachten dat de Vlaamse overheid allereerst duidelijk maakt welke sectorale decreten hun eigen apart handavingsluik zullen laten vallen ten voordele van het kaderdecreet.

Voor die sectoren die de overgang wel maken, moet de Vlaamse overheid dan aangeven op welke concrete punten het kaderdecreet een aanpassing van de sectorale handhavingspraktijk zal betekenen.

Het is goed dat Vlaamse strafbepalingen ruimte laten voor GAS op overtredingen die ook overlastgedragingen kunnen zijn.

Wij pleiten voor het overnemen van het systeem inzake zwerfvuil en sluikestorten uit het milieuhandhavingsdecreet. Dat systeem komt erop neer dat er in de decretale strafbepaling een uitzondering wordt gemaakt voor gemeenten die dezelfde overtreding als overlastgedraging bestraffen met GAS in hun politiereglement.

1. Wat is het kaderdecreet?

De Vlaamse regering keurde op 15 juli 2022 een eerste keer het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving (KVH) goed en vraagt o.a. aan de VVSG om een advies erover.

Het vervangt het bestaande Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving van 22 maart 2019 (KBH). Het decreet bevat al vaststellings- en bestraffingsregels, die worden nu vereenvoudigd en aangevuld met herstel- en beveiligingsmaatregelen. Het voorziet ook in digitale gegevensuitwisseling. Het decreet vormt een menu waaruit de verschillende Vlaamse sectorale decreten handhavingsregels kunnen overnemen.

2. Welke impact heeft het kaderdecreet op concrete sectoren?

Het kaderdecreet zal alleen van toepassing zijn in de sectoren wiens decreet kiest voor het handhavingsluik verwijst naar het kaderdecreet. (art. 3 KVH)

De enige twee decreten waarvan nu al beslist is dat de handhaving volgens het kaderdecreet gebeurt of zal gebeuren, zijn het scheepvaartdecreet¹ en de Vlaamse Codex Wonen.² Het scheepvaartdecreet is niet relevant voor gemeenten en in de Codex Wonen gaat het over wat de Vlaamse wooninspectie doet, terwijl de gemeenten andere instrumenten inzetten (conformiteitsattest, onbewoonbaarverklaring, krotbelasting, ...) waarop het kaderdecreet niet van toepassing is.

Voor andere sectoren is het niet duidelijk of zij zullen overstappen³ en zo ja, welke wijzigingen of meerwaarde dat voor die sectoren zal opleveren. Het is misschien te verwachten dat sectoren aangemoedigd zullen worden om zich te aligneren op het kaderdecreet. We merken daarentegen dat wanneer recentelijk het handhavingsluik van verschillende sectorale decreten wordt herbekeken, men daarbij niet verwijst naar het kaderdecreet. Dit is bijvoorbeeld het geval bij omgeving (nochtans dezelfde minister) en in het decreet integraal handelsvestigingsbeleid.⁴ Voor deze sectoren waarin de

---

¹ In werking vanaf 1 juni 2022.

² Zoals gewijzigd door het Decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, in werking vanaf 1 januari 2023.

³ Zie bv. [advies van de Vlaamse Raad WVG](#) (strategische adviesraad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin) "De overgrote meerderheid van het KVH is dus maar van toepassing op Vlaamse regelgeving van zodra en in de mate waarin dit door de beleidsdomeinen via zogenaamde implementatiedecreten expliciet wordt bepaald. De Vlaamse Raad WVG ontvangt vandaag geen signalen dat het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin deze piste zal volgen en zich zal inschrijven in het KVH. Het handhavingsbeleid en de -procedures blijven aldus geregeld bij decreet van 19 januari 2018 houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid. De raad is van mening dat een eigen handhavingsbeleid een goede zaak is, omdat zo maximaal rekening kan worden gehouden met de bijzonderheden van het beleidsdomein WVG. De raad wenst dat men binnen WVG ook in de toekomst eigen handhavingsregels en -procedures blijft volgen, via een eigen decreet dat maatwerk toelaat."

⁴ Zie voorontwerp van decreet over de optimalisatie van de omgevingshandhaving (2^e principiële goedkeuring VI.Reg. 02.09.2022) en voorontwerp van decreet tot wijziging (...) van het decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid (1^e principiële goedkeuring VI.Reg. 15.07.2022)

gemeente handhavingstaken opneemt, zijn bij ons weten geen initiatieven of zelfs maar aankondigingen dat zij het kaderdecreet willen gaan volgen.⁵

Daarom is het moeilijk om nu in te schatten welke sectoren binnen de gemeente hiermee in aanraking zullen komen en welke impact dat op die sector zal hebben. Wie alleen in één sector handhaaft, zal alleen een voordeel zien als de regels van het kaderdecreet beter zijn dan de sectorale regels die hij nu kent. Alleen wie wel in meerdere sectoren handhaaft, heeft er principieel voordeel bij dat beide sectoren dezelfde handhavingsprocedures volgen uit het kaderdecreet. Het voordeel dat alle sectoren volgens dezelfde regels werken, realiseert zich pas als voldoende sectoren het kaderdecreet overnemen. Dan kan de boete-instantie bijvoorbeeld ook overtreders zwaarder bestraffen omdat die de regels van een andere sector al hebben overtreden (herhaling). Tegenover die potentiële voordelen, staan de nadelen verbonden aan elke wetswijziging.

Ook het hoofdstuk "impact op de lokale besturen" geeft hier geen antwoord op en verwijst alleen naar de verbetering van een hypothetisch gebleven artikel over GAS (zie verder)

We verwachten dat de Vlaamse overheid allereerst duidelijk maakt welke sectorale decreten hun eigen apart handhavingsluik zullen laten vallen ten voordele van het kaderdecreet. Waarom is een aanpassing in één beweging (kaderdecreet + wijzigingen van sectorale decreten) niet mogelijk?

Voor die sectoren die de overgang wel maken, moet de Vlaamse overheid dan aangeven op welke concrete punten het kaderdecreet een aanpassing van de sectorale handhavingspraktijk zal betekenen. Zonder beide overzichten is het onmogelijk een bruikbare inschatting te maken van de impact van het kaderdecreet en blijft die hangen in hypothetische beschouwingen.

3. Hoe maakt het kaderdecreet best ruimte voor gemeentelijke administratieve sancties?

Nu al voorzien sommige sectorale handhavingsdecreten dat hun overtredingen deze gemeentelijke administratieve boetes mogen worden afgehandeld. Zo is er voor bv. zwerfvuil en sluikestorten sinds 2008 op vraag VVSG ruimte gemaakt voor GAS. Een op maat gesneden uitzondering in het milieuhandhavingsdecreet laat de keuze aan de gemeente om daarop GAS toe te passen.⁶ Een gelijkaardige regel is in 2019 ingevoerd voor het overtreden van een eventuele beperking van het verbruik van drinkwater bij droogte.⁷

---

⁵ Zie bv. advies SARO (strategische adviesraad ruimtelijke ordening): "De raad wijst er op dat voor de beleidsdomeinen 'ruimtelijke ordening' en 'onroerend erfgoed' er momenteel geen enkele concrete initiatieven zijn om de regelgeving inzake handhaving (o.a. VCRO, decreet onroerend erfgoed) ook effectief op te nemen in het kaderdecreet; laat staan dat hieromtrent enige intentieverklaring bestaat."

⁶ Decreet algemene bepalingen milieubeleid, art. 16.6.2 en 16.6.3, telkens § 2.

⁷ Decreet integraal waterbeleid, art. 5.2.2.1, § 2.

Het bestaande kaderdecreet bestuurlijke handhaving stelt (art. 62): als een sectoraal decreet het kaderdecreet volgt en kiest om een welbepaalde overtreding alleen te beboeten met maximaal 350 euro, dan zou het bestraffen toekomen aan de gemeente volgens de GAS-wet. Het gaat dan om een standaardoplossing voor heel Vlaanderen, voor alle 300 gemeenten, ongeacht of de gemeenteraad die overtreding heeft opgenomen in haar politiereglement. Het zou zelfs gelden in gemeenten die totnogtoe geen GAS hanteren en die daarom geen sanctionerend ambtenaar hebben. Geen enkele sector maakt momenteel gebruik van deze mogelijkheid.

Wij pleitten toen en blijven pleiten voor het overnemen van het systeem inzake zwerfvuil en sluikestorten uit het milieuhandavingsdecreet. Dat systeem komt erop neer dat er in de decretale strafbepaling een uitzondering wordt gemaakt voor gemeenten die dezelfde overtreding als overlastgedraging bestraffen met GAS in hun politiereglement. De strafbepaling geldt dan alleen voor gemeenten die dat niet gedaan hebben. Zo kan de gemeenteraad zelf beslissen of ze al of niet GAS willen inzetten voor die overtreding.

Het ontwerp kaderdecreet (art. 46) kiest niet voor de oplossing die wij voorstonden. Het verbetert wel het systeem uit het bestaande kaderdecreet, maar sommige opmerkingen blijven.

Het is **goed** dat Vlaamse strafbepalingen **ruimte laten voor GAS** op overtredingen die ook overlastgedragingen kunnen zijn. Als gemeenten die overtredingen zelf willen bestraffen, dan is het goed dat zij het **gekend systeem van de GAS-wet** kunnen blijven gebruiken en er geen apart boete-systeem wordt uitgetekend.

Het is een verbetering tegenover het huidige kaderdecreet dat de **keuze** voor GAS toekomt **aan de gemeenteraad** (een sectoraal decreet kan geen standaardoplossing voor alle gemeenten tegelijk opleggen). Wel vreemd is dat een gemeente dan de Vlaamse **minimum- en maximumboetebedragen moet overnemen** en daarin niet mag differentiëren.

Problematisch blijven de punten waarbij het kaderdecreet wil afwijken van de GAS-wet:

- 1) Volgens de GAS-wet kan de gemeente slechts GAS invoeren als het niet in hogere wetgeving bestraft wordt. Daarom vroegen we om letterlijk ruimte te maken voor GAS door uitzonderingen in de strafbepaling te maken. Volgens het kaderdecreet is GAS toegelaten als de Vlaamse regels een boete voorzien, GAS is alleen uitgesloten als de Vlaamse straf een gevangenisstraf is of als de maximumboete hoger dan 500 euro is.
- 2) Volgens de GAS-wet is de **maximumboete** 350 euro, het kaderdecreet neemt blijkbaar een voorafname op de verhoging van dat maximum tot 500 euro.
- 3) De GAS-wet regelt ook het toezicht (bv. aanstelling van gewestelijke toezichthouders) en de registratie van boete-beslissingen. **Het kaderdecreet verwijst alleen voor de boete-beslissing naar de GAS-wet.** Op de vaststelling is dus eerst het kaderdecreet van toepassing, de volgende stap, de beboeting, gebeurt dan weer wel volgens de GAS-wet waarna terug het kaderdecreet toepasselijk wordt wat betreft de opname van de boete-beslissing in het Vlaamse sanctieregister. Omdat de vaststelling volgens het

kaderdecreet moet gebeuren (door politie of sectorale toezichthouders) en niet volgens de GAS-wet, zullen **GAS-vaststellers niet bevoegd** zijn.

(Het is ons niet duidelijk op welk 3° de verwijzing slaat in alinea 4 "Toezichthouders zijn steeds bevoegd om de misdrijven en inbreuken in de zin van Vlaamse regelgeving waarop zij toezicht houden en die beantwoorden aan de voorwaarden van het eerste lid 1°, 2°, tweede zin en 3° vast te stellen en op te sporen.")

4. Impact op de lokale politie

Naast de sectorale toezichthouders, mag ook de politie toezicht houden op Vlaamse overtredingen. Het is geen algemene regel, elk sectoraal decreet wijst de overtredingen aan waarop ook de politie toezicht mag houden. (art. 97 KVH)

Hierbij rijst de vraag in hoeverre lokale politie hier prioriteit van zal maken aangezien zij nu niet Vlaams gefinancierd worden. **Financiering** is wel mogelijk via een Vlaamse subsidie (art. 8 § 3 KVH) of via het terugvloeien van handhavingsinkomsten (art. 73 KVH)

5. Verdere positieve punten

1. Als gemeenten eigen personeel als toezichthouder kunnen aanstellen, dan zijn ook **intergemeentelijke** toezichthouders mogelijk. (art. 8, § 2, 3° KVH)

2. Interessant is ook de **kentekenaansprakelijkheid**. (art. 12, § 2 KVH) Daarbij hoort wel nog een sanctie voor de rechtspersoon die niet de "gebruikelijke bestuurder" aanwijst. Andere wetgevingen met kentekenaansprakelijkheid kennen daarvoor een specifieke straf.⁸

3. Er wordt een rechtsbasis voorzien voor een **subsidie** voor de aanstelling van toezichthouders en voor de ondersteuning van hun opleiding en permanente vorming. (art. 8, § 3 KVH) Zoals bij elke verschuiving van taken moet de financiering ervan structureel zijn. Een subsidie voor het aanstellen van toezichthouders is alleen positief als die structureel is.

Er wordt ook een rechtsbasis voorzien voor een subsidie van de gemeentelijke sanctionering via GAS en voor de ondersteuning van de opleiding en permanente vorming van de sanctionerend ambtenaren (art. 46, § 2 KVH). Dat is uiteraard een goed voornemen. We wijzen er wel op dat de verplichte opleiding van sanctionerend ambtenaren al uitvoering is geregeld op federaal vlak (K.B. 21 december 2013)

4. De **opbrengsten** die uit handhavingsacties voortvloeien, worden geïnd ten voordele van de overheid die er de moeite voor deed. (art. 73 KVH) Daar vroeg de VVSG al een tijd om. Het wordt al inzake omgeving doorgevoerd en in het ontwerp-kaderdecreet nu dus ook als algemene regel.

---

⁸ Wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, art. 29ter. Zie ook het eerder vermelde voorontwerp van decreet over de optimalisatie van de omgevingshandhaving, art. 16 voegt in: art. 16.6.1, § 2, 2°/2 DABM.

5. Een **derde** kan aan de bevoegde overheid **vragen om te handhaven**, ook een gemeente kan dat als ze zelf niet bevoegd is. (art. 96 KVH)

6. Bij maatregelen m.b.t. een onroerend goed wordt de publiciteit (ter bescherming van o.a. een potentiële koper) verzorgd door een Vlaams register en **niet langer door hypothecaire overschrijving**, wat een aanzienlijke lastenvermindering kan betekenen (Memorie van toelichting p. 7)

-*-